

გალაკტიონ ტაბიძის დაბადების 80 წლისთავი

კორნელი კეკელიძე

ს ი ტ ვ ვ ა

წარმოთქმული საქართველოს სახალხო პოეტის გალაკტიონ ტაბიძის დაბადებიდან 50-ე და სამწერლო მოღვაწეობის 85-ე წლისთავზე 1948 წ. 20.XI ზ. ფალიაშვილის სახელობის ლენინის ორდენოსანი ოპერისა და ბალეტის თეატრში¹.

ჩვენს საყვარელო და სასახელო მგოსანო გალაკტიონ!

ნება მიბოძეთ დღევანდელ ზეიმს, რომელიც არის ნამდვილი დღესასწაული ქართველი ერისა და სახელოვანი ტრადიციის მატარებელი ქართული პოეზიისა, შევეუერთო ჩემი სუსტი ხმაც და მეცნიერებათა აკადემიის რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ისტორიის ინსტიტუტის სახელით მხურვალედ მივესალმო თქვენს 35 წლის ინტენსიურსა და ნაყოფიერ შემოქმედებითს მოღვაწეობას პოეტური პარნასის მწვერვალზე.

ოცდათხუთმეტი წელი ისტორიისათვის არც ისე დიდი დროა, მაგრამ კერძო ადამიანისათვის შეიძლება ცხოვრების ნახევარი გზაც იყოს. 35 წლის განმავლობაში ცეცხლივით გიზგიზებდეთ პოეტური ზეშთაგონების სამსხვერპლოზე და მოძმე ადამიანს გზას უნათებდეთ, ეს უბრალო საქმე არაა. ეს ნამდვილი ღვაწლია! მე დღეს მოვედი თქვენთან ლიტერატურის ისტორიის სახელით, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ თქვენ უკვე ისტორიის საგანი გახდით და მის სალაროს ჩაბარდით. არა! — დღეს თქვენ უშუალო ჰერეტიკისა და ხედვის საგანი ხართ, თუმცა, საბედნიეროდ, მომავალს ისტორიკოსსაც არ ექნება თავსამტერევად გარკვევა იმისა, თუ ვინ იყო გალაკტიონი, ვინ იყო საგანი მისი პოეზიისა, რას უმღეროდა ის და როგორ უმღეროდა. თქვენი ლამაზი, ტკბილი, დახვეწილი, გულში ჩამწვდომი, წყაროსავით მოჩუხჩუხე და აღმაფრთოვანებელი ლექსი ყველას ნათლად ეუბნება, რომ გალაკტიონი არის პოეტი სიმართლისა და ჭეშმარიტებისა, მგოსანი ადამიანისადმი გულწრფელი სიყვარულისა, მომღერალი და საყვარელი სამშობლოს აყვავებისა და წინსვლისა.

ქართულს მხატვრულ სიტყვას 16-საუკუნოვანი ისტორია მაინც აქვს. ამ ხნის განმავლობაში მისი გზა არ ყოფილა ყოველთვის ია-ვარდით მოფენილი, მას ჰქონდა პერიოდები დაცემისა და უკან დახვევისაც, მაგრამ, რა დაბრკოლება არ უნდა შეხვედროდათ გზაზე, ამ სიტყვის ოსტატებს ერთხელაც არ უღალატნიათ და ძირს არ დაუხრიათ ის წმიდა დროშა, რომელზედაც ოქროს ასოებით იყო ამოქსოვილი სიტყვა „სამშობლო“. ეს დროშა თაობიდან თაობამდე გადადიოდა. ცურტაველ-საბანიძე-მერჩულიდან, არაბთა მიერ დანთხეული

¹ ავტოგრაფი დატულია ვ. ტაბიძის არქივში (იხ. საქართველოს გ. ლეონიძის სახელობის სახელმწიფო ლიტერატურის მუზეუმის ხელ. № 24552—151). რედაქციას მოაწოდა სოლ. ყუბანეიშვილი.

ქართველთა სისხლში ამოვლებული, ის გადაეცა დიდ რუსთაველს, რუსთაველის ეპოქიდან, მონღოლთა, სპარსთა და ოსმალთა მიერ დანთებულ ცეცხლში გარუჯული, ის გადაეცემა გულმოწყლულ გურამიშვილისა და მისი ეპოქის პოეტებს, ამათგან, მეფის უღმობელი ცენზურის მიერ შეკრეპილი, დასერილი და შეკვეცილი, ის გადადის მეცხრამეტე საუკუნის კლასიკოსების ხელში. ხოლო მათგან, მამულისათვის დაღვრილ ცრემლებში დასველებული, ის გადმოგეცათ თქვენ, ჩვენი დროის საბჭოთა სამშობლოს მომღერალო მგოსნებო. პირველ რიგში კი შენ, ჩვენო გალაკტიონ, როგორც უხუცესს, რომელმაც პირველმა უმღერე ცეცხლისებრი ლექსები ლენინგრადში დანთებულს, განმანთავისუფლებელი რევოლუციის ცეცხლს. ამ დროიდან შენ შეიქენი ნამდვილი „ბაიანი“ სოციალისტური სამშობლოსი, მისი წინსვლა, აყვავება და გაფურჩქვნა შენში იწვევდა უსაზღვრო სიხარულს. ხოლო უკანასკნელს წლებში, ვერაგი ფაშისტ-მხეცების მუხანათური თავდასხმის გამო, მისი აღმშენებლობითი ზეიმის შენელება და შესუსტება შენს გულში ალაგზნებდა და ალაგზნებს მტრისადმი ზიზღს, გულისწყრომას და მათი საბოლოო და საჩქარო მოსპობის სურვილს. ერთი სიტყვით, მოყვარული შეილი სასიყვარულო ჰანგებს უმღერის სამშობლო მხარეს. უკანასკნელიც საყვარელ შეილად აღიარებს მას და სახალხო პოეტის სახელით დააჭილდოებს. იცი, გალაკტიონ, რა დიდი ჯილდოა ეს ჯილდო? უკანასკნელ ხანებში ჩვენ ვხდებით მოწმენი ახალი სამშობლოს შენდამი განსაკუთრებული ყურადღების ახალი აქტისა.

მე ხელში ჩამივარდა უკანასკნელი ნომერი (7) ჟურნალი „მნათობისა“. რომლის პირველ გვერდებს ამშვენებს შენი მომხიბვლელი ლექსები. ამ ლექსებს აწერია არა „გალაკტიონ ტაბიძე“, როგორც ამას შეჩვეული ვიყავით, არამედ უბრალოდ და მარტივად „გალაკტიონი“. ეს ნიშნავს, რომ ამიერიდან შენ შედიხარ ჩვენი პოეზიის სასახლეში არა როგორც „გალაკტიონ ტაბიძე“, არამედ როგორც „გალაკტიონი“. იცი, რა სათუთ გრძობას გამოსთქვამს შენდამი ამით და როგორ გაფასებს ამ აქტით სამშობლო? ვის იხსენიებს მშობლიური პოეზია ასე მარტივად? მხოლოდ სახელით? ყველაზე უფრო ცნობილს და საყვარელ თავის წარმომადგენლებს. მართლაც, მოიგონეთ: შოთა, ბესიკი. აკაკი, ილია, ვაჟა. ამიერიდან შენ უერთდები ამ საყვარელ და სასიქადულო სახელებს! დიდია და გასაფრთხილებელი ეს ჯილდო!

შენი ცხოვრებისა და შემოქმედების გზა ჯერ კიდევ დიდი და გრძელია. ყველას ჩვენ, დღეს აქ მოზღვავებულ საზოგადოებას, გვინდა, რომ ის ასეთი იყოს. იარე მედგრად, შეუფერხებლად და ნაყოფიერად ამ გზაზე. გახსოვდეს სამი რამ: სამშობლო, ადამიანი და პოეზია!

გაუმარჯოს სახელოვანს ქართულ პოეზიას და, დღეს უკვე გამარჯვებულს მის წარმომადგენელს, ჩვენს ძვირფას გალაკტიონს!

გაუმარჯოს ჩვენს ქალარამოსილს. მაგრამ სულით ახალგაზრდა სამშობლოს!